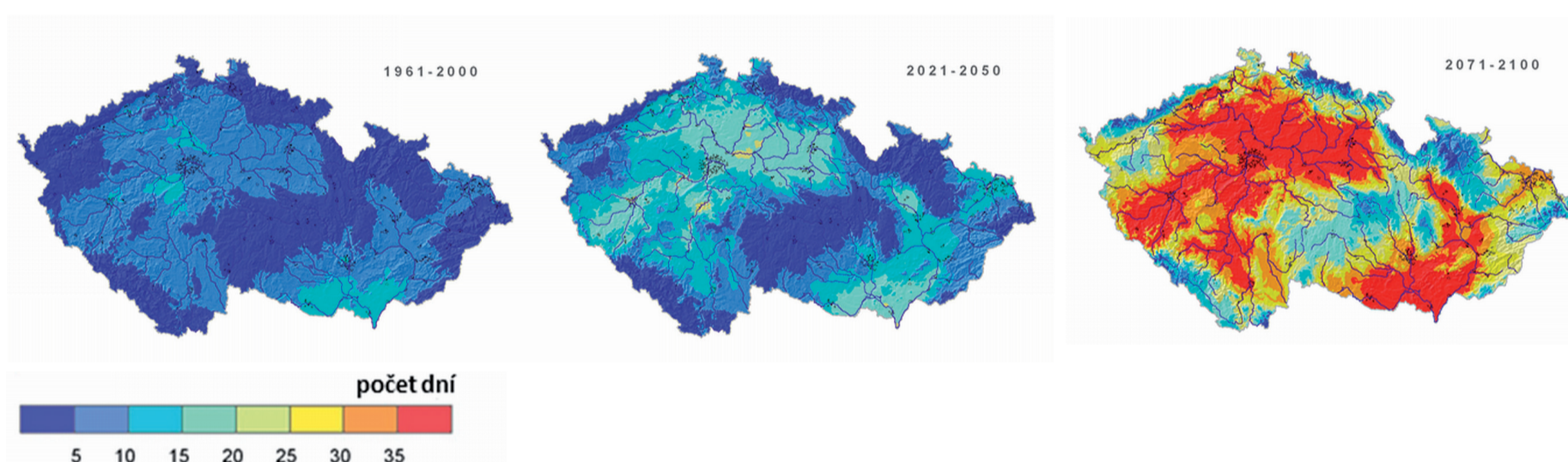

Adaptace – společenské východisko změny klimatu

Klimatické podmínky Země a jejich vývoj byl až donedávna dán kombinací výhradně přirozených klimatotvorných faktorů - astronomických, atmosferických a geografických. V současnosti je však vliv činnosti člověka na změnu klimatu a její dynamiku značně umocňován, a to zejména produkcí tzv. skleníkových plynů (např. CO₂, CH₄, N₂O) a změnami využití krajiny. **Klimatická změna, její projevy a dopady** mohou zpětně zásadním způsobem ovlivnit fungování lidské společnosti. V České republice došlo v posledních desetiletích k řadě extrémních událostí, které souvisejí s klimatem a jeho změnou - například povodně, vichřice, sucha či vlny horka. Tyto události si vyžádaly značné materiální škody, oběti na životech a jejich výskyt je předpokládán i v budoucnu (Obr. 1).

Obr. 1. Počet tropických dní (T_{max} > 30°C) pro období 1961-2000 a předpokládaný počet tropických dní pro období 2021-2050 a 2071-2100. Autor: Pavel Zahradníček (CzechGlobe); více na: www.klimatickazmena.cz

Co je adaptace?

Adaptace česky přizpůsobení se na dopady změny klimatu spočívá v opatřeních, která umožní minimalizovat negativní dopady změny klimatu na ekonomiku, životní prostředí a společnost, případně využít příležitosti, které změna klimatu může v lokálním měřítku přinést.

Míra rizik souvisejících s klimatem a jeho změnou je výsledkem pravděpodobnosti extrémních událostí (hrozeb) a zranitelnosti lidské společnosti vůči těmto hrozbám, přičemž první zmíněná proměnná je v souvislosti se změnou klimatu považována obecně za rostoucí. Zranitelnost společnosti je však částečně dobře ovlivnitelná, zejména při zodpovědném plánování budoucího rozvoje.

! Adaptace není návrat k „původnímu“ stavu!

Dělení adaptačních opatření dle typu realizace

Adaptace je dlouhodobý proces, který by měl brát v potaz jak probíhající změny přírodního prostředí, tak socioekonomické změny ve společnosti. Adaptace je realizována pomocí konkrétních adaptačních opatření (viz. Tab. 1). Ta lze rozdělit do dvou skupin, a to na opatření strukturální a opatření nestructurální neboli měkká.

KATEGORIE	SUB-KATEGORIE	POPIS	PŘÍKLAD
Strukturální opatření	Zelená opatření (Obr. 2)	Opatření, k jejichž realizaci je zejména využita vegetace	- zvýšení podílu zeleně ve městském prostředí - zelené střechy, fasády - revitalizace antropogenně pozměněných oblastí
	Modrá opatření (Obr. 3)	Opatření, k jejichž realizaci jsou využity vodní plochy a prvky	- zvýšení podílu vodních ploch a vodních prvků (např. fontány) - revitalizace mokřadů
	Šedá opatření (Obr. 4)	Stavebně-technická opatření	- protipovodňové bariéry - tepelná izolace budov - využití materiálů s příznivými vlastnostmi (např. propustnost vody, tepelné vlastnosti)
Nestructurální (měkká) opatření (Obr. 5)	-	Opatření, k jejichž implementaci není nutná fyzická realizace	- informační kampaně - stimulační nástroje podpory adaptace - efektivnější plánování

Tab. 1. Dělení adaptačních opatření dle typu realizace.

Strukturální opatření se dále dělí na zelená (s použitím vegetace, viz Obr. 2), modrá (s použitím vodních ploch a toků, viz Obr. 3) a šedá (stavebně-technická opatření, viz Obr. 4). Tzv. měkká opatření spočívají především ve vhodném managementu a plánování, a šíření informací (Obr. 5).

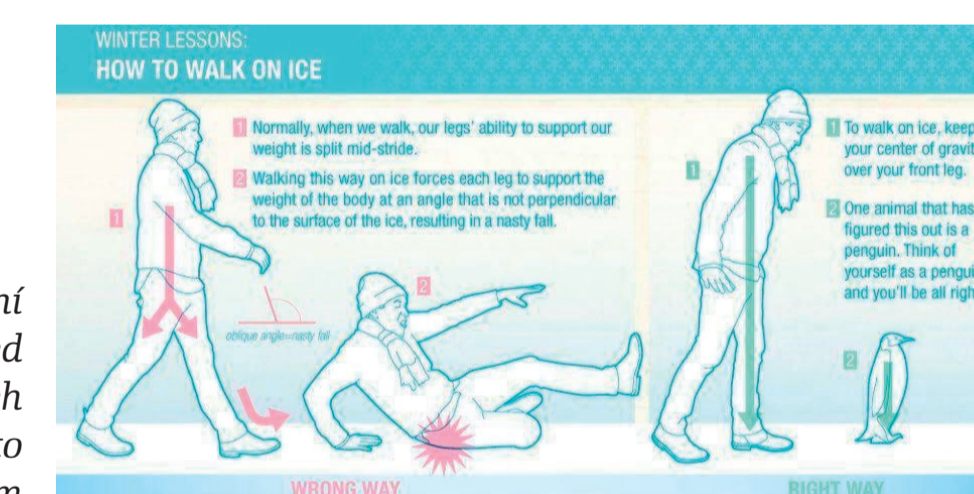
Obr. 2. Příkladem tzv. zeleného opatření jsou např. prvky zeleně integrované do architektonického řešení budov. Tato opatření zlepšují lokální mikroklima a pozitivně působí na tepelné vlastnosti budovy v průběhu roku. Autor: Eva Střeborová (CzechGlobe)

Obr. 3. Příkladem tzv. modrého opatření jsou vodní plochy či obnovené mokřady. Tato opatření pozitivně působí na mikroklima, a to zejména v letním období, mají rovněž výraznou estetickou hodnotu a mohou plnit také rekreační funkci. Autor: Adam Emmer (CzechGlobe)

Obr. 4. Příkladem šedého opatření jsou technologie na sběr a využití dešťové vody. Autor: Nadace Partnerství (projekt UrbanAdapt); více na: www.urbanadapt.cz

Obr. 5. Příkladem měkkých opatření jsou informační kampaně varující před možnými riziky klimatické změny. Jejich funkce je zejména preventivní. Převzato z: www.wherewithin.com

Volba typu adaptačních opatření se odvíjí od lokálních podmínek a požadavků zadavatele na adaptaci, platí však, že kombinace různých druhů adaptačních opatření je efektivnějším způsobem adaptace, než uplatňování pouze jednoho typu. Je důležité si uvědomit, že adaptace nekončí implementací adaptačních opatření ani jejich monitoringem, ale že se jedná o neustálý proces flexibilní reakce na vnější podněty.